

Spårlopor efter alfaparet i "Korsåreviret", ett vargrevir som delas mellan Gävleborgs och Dalarnas län.

Den observerade verkligheten i två varglän: Många vargar försvinner

Här publiceras faktauppgifterna i en kommande rapport om försvunna och illegalt dödade vargar i Dalarnas och Gävleborgs län 1997-2011, sammanställd utifrån data om kända vargar samt även funna åtlar i de två länen.

FAKTA/NATURLIG FÖREKOMST, FÖRÄNDRINGAR OCH DÖDLIGHET HOS VARGAR

Revir: I ett vargrevir lever en ensam revirmarkerande varg, ett revirmarkerande par eller en familjegrupp bestående av ett vargpar (alfapar) med avkommor (årsvalpar/fjolårsvalpar).

Utvandring: Alfaparet som försvarar sitt revir håller ihop livet ut med få undantag. I vissa fall kan alfahannen utvandra från reviret när han mist sin partner. Alfatiken föder valpar en gång om året, vanligtvis i början

på maj månad. Så gott som alla valpar utvandrar från sina födelserevir vid tio till 22 månaders ålder.

Dödlighet: Vargens naturliga dödlighet är allra störst under första halvåret efter födseln. Även ungvargar som utvandrar från sina födelserevir löper risk att dö av olika anledningar. Äldre stationära vargar har relativt låg dödlighet.

KONSTATERAD ILLEGAL JAKT, SUMMA: 6 ST.
- Stället-Malung: Skjuten varg hitted

i Halgån juni 1999. Sannolikt hannen ur ett nytt revirmarkerande par som spårades i början av vintern 1998-99 därefter en ensam varg.

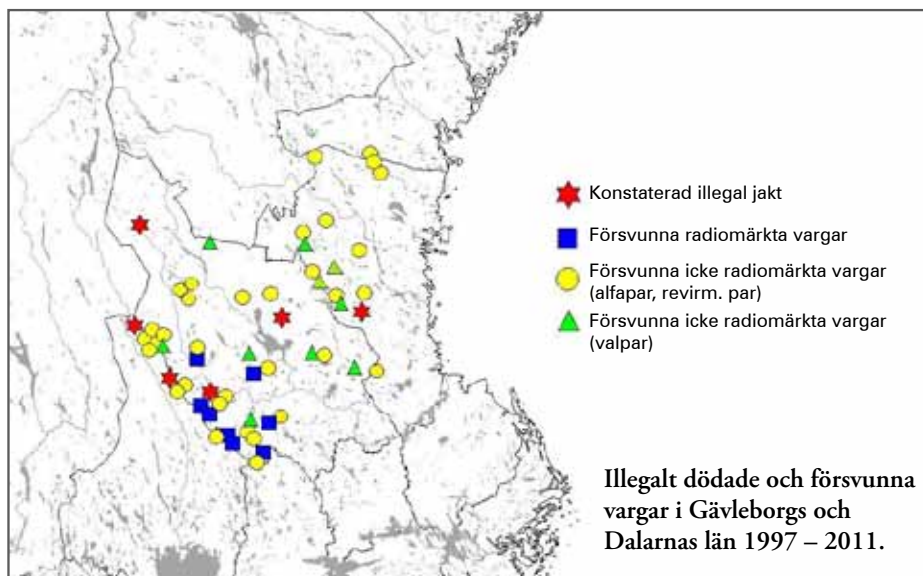
- Idre: Vuxen varg, dec 2004.

- Äppelbo: Hannen i ett nytt revirmarkerande par, dec 2007.

- Siljansringen: Ungvarg, 2010

- Höljes-Tisjön: Hannen i ett nytt revirmarkerande par nov 2010

- Sjönsveden: Illegalt dödad tikvalp vintern 2011 på Sjön Fansen i Bollnäs kommun.

FÖRSVUNNA RADIOMÄRKTA VARGAR, SUMMA: 8 ST.

- Hagfors: Alfaparet 1999
- Grangärde: Alfatiken 2000
- Leksand: Tiken i ett nytt revirmarkerande par 2002
- Malung: Ensam stationär tik 2002
- Tyngsjö: Alfaparet 2002
- Ulriksberg: Tiken i ett nytt revirmarkerande par 2003

FÖRSVUNNA ICKE RADIOMÄRKTA VARGAR INKL. VARGAR MED SÄNDARE SOM INTE FUNGERAR (ALFAPAR, REVIRMARKERANDE PAR), SUMMA: 33 ST.

- Lindesnäs: Alfaparet 1997
- Gravendal: Ett alfadjur saknas 2000.
- Tisjön: Stationära vargar 2001-03
- Liljendal: Tiken i ett nytt revirmarkerande par 2003
- Furudal: Alfahannen 2004
- Halgån: Alfahannen 2005 (tidigare radiomärkt men sändaren ur funktion)
- Äppelbo: Båda vargarna i ett nytt revirmarkerande par 2005 (sista spårningen 25/12 2005)
- Svartbo: Hannen i ett revirmarkerande par som fanns vid inventeringssäsongen 2004/05. Skydds jakt beviljades i reviret men när alfadjuren sköts i mars 2006 visade det sig att det var en ny hane som ingick i paret.
- Hassela: Stationär tik 2006/07 men var sedan borta inventeringssäsongen 2007-08.
- Våmådal: Tiken i ett nytt revirmarkerande par 2006-04-12
- Tisjön: Alfaparet i familjegrupp med intakt alfapar 2005-06. Ingen känd vargförekomst 2006-07.
- Långsjön: Alfahannen. Ny hane efter nyår 2006/07. I april 2007 hittades alfahannen i ett vattendrag norr om Gåsborn i Värmlands län. Dödsorsak kunde inte fastställas men en gammal skottskada kunde påvisas.
- Voxna: Alfatiken saknas 2008.
- Amungen: Alfahannen försvann vintern 2007. I juli 2006 säkrades DNA från

honom men när valparna föddes i maj 2007 visade det sig att de hade en annan pappa.

- Halgån: Alfahannen saknas före nyår 2007-08. Tiken och en ny hane spårades från februari 2008.
- Naggen: Revirmarkerande par försvann vintern 2007-08 vid olika tillfällen.
- Tensskog: Alfahannen saknas 2007-08
- Skrälldalen: Alfahannen försvann inventeringssäsongen 2008-09.
- Tennådalen: Nytt revirmarkerande par 2008-09. Tiken saknas efter nyår. Hannen hittas vargdödad i Fulfjällsreviret 3/2 2009.
- Korsån: Alfahannen försvann under hösten 2009.
- Tennådalen: Nytt revirmarkerande par 2009-10. Båda saknas efter 14/12 2009.
- Flögsjön: Nytt revirmarkerande par 2009-10. Tiken saknas efter julen 2009.
- Sängen: Ny alfahanne 2009-10.
- Haverö: Tiken i ett revirmarkerande par försvann våren 2010. Länsstyrelsen förväntade sig valpar våren 2010 men föryngringen uteblev. Vid inventeringssäsongen år 2010-11 var det en ny tik i reviret.
- Galven: Alfatiken fick valpar i maj år 2010 men försvann under hösten 2010.
- Lövsjön: Ny alfahanne 2009-10

FÖRSVUNNA ICKE RADIOMÄRKTA VALPAR, SUMMA: > 30 ST

- Lindesnäs: Alla valpar saknas 1997.
- Svartbo: Alla valpar saknas 2005-06. Paret skjutet vid skydds jakt. Enl. obduktion hade tiken fått valpar 2005.
- Tisjön: Alla valpar saknas 2006.
- Långsjön: 2-3 valpar saknas efter nyår 2006-07.
- Görsjön: 3-5 valpar saknas efter jul 2007-08.
- Korsån: Föryngring kvalitetssäkrad under sommaren 2008. Alla valpar saknas under vintern 2008-09.
- Amungen: Två valpar som Länsstyrelsen följde noggrant efter att alfaparet sköts vid licensjakten år 2010 försvann.
- Tandsjön: Sannolik föryngring 2010. Tiken

radiomärkt och stilla under ynglingsperiod. Valpar saknas under vintern 2010-11.

- Tensskog: Sannolik föryngring 2010. Tiken radiomärkt och stilla under ynglingsperiod. Valpar saknas under vintern 2010-11.
- Homna: Alfatiken skjuten under skydds jakt dec. 2010. Enligt obduktion har hon fött valpar våren 2010. Inga valpar spårades vintern 2010-11.

SAMMANFATTNING FÖRSVUNNA VARGAR

Minst 71 vargar har försvunnit under perioden 1997 – 2011 i Dalarnas och Gävleborgs län. Man vet inte vad som hänt dem. Försvunna icke stationära vargar finns inte med i denna rapportering, ej heller försvunna nyetablerade stationära vargar som inte hunnit kvalitetssäkras av länsstyrelsens personal. Det finns därför även ett mörkertal.

FUNNA ÅTLAR OCH GIFTÅTLAR

17 åtlar är hittade och anmälda som misstänkta giftåtlar i Dalarnas och Gävleborgs län under perioden 2003 – 2011. Åtlarna bestod av älgkadaver, köttbitar, slaktavfall eller döda tamdjur. I några fall har man hittat döda fåglar och djur intill åtlarna.

I nio av dessa 17 fall har man sedan hittat och analyserat olika slags gift. Det rör sig om cyanid, glykol, warfarin, carbofuran och isofenfos. Brottsrubriceringen för detta miljöbrott är förgöring.

Tre av de 17 åtlarna hittades under 2003-2004, varav två innehöll gift. 14 hittades under 2005-2011 varav sju stycken hade gift. Vargreviret "Siljansringen" i Dalarna står för tio av de 17 anmälningarna varav sex stycken hade gift. Gävleborgs län hade en (Åmot - glykol i älgkadaver, mars 2003), Västerdalarna hade fyra anmälda åtlar varav två med gift och två anmälningar gällde väster om Siljan. I ett fall är analys inte färdigställd.

Med stor sannolikhet finns ytterligare giftåtlar som inte är anmälda och hittade av Länsstyrelsens naturbevakare.

GAMLA SKOTTSKADOR I OBDUCERADE VARGAR

Alla döda svenska vargar obduceras på Statens Veterinärmedicinska Anstalt. Det gäller hittade illegalt dödade vargar, vid licens- och skydds jakt skjutna vargar, trafikdödade vargar och övriga hittade vargar. Av 196 vargar från hela landet som obducerats 1996-2011 hade 21 st. (11 %) gamla skottskador och sex av de 21 berör Gävleborgs och Dalarnas län. Av de 21 vargarna hade 13 hagel i kroppen medan de övriga åtta hade andra skottskador såsom avskjutna ben och splitter.

TEXT OCH FOTO: MATS RAPP

Källor: Skandulv (Viltskadecenter, forskningsavdelningen, genetik), Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Svenska Rovdjursföreningen, Statens Veterinärmedicinska Anstalt, Polismyndigheten Dalarna. Info om var man får tag i den publicerade rapporten kommer att finnas på www.rovdjur.se